

POLAK WE FRANCJI

Le Numéro : 50 centimes.

Numer : 50 cts.

" LE POLONAIS EN FRANCE " — Journal hebdomadaire

Przedpłatowe Francji :

Cena numeru.... 50cts

Miesięcznie..... 2 fr.50 cts

Po za Francją w Europie :

Rocznie..... 48 fr.

W Ameryce :

Rocznie..... 3 dol.

Pismo poświęcone

sprawom religijnym, społecznym i ojczystym

Wychodzi w każdą niedzielę

ORGAN ZWIĄZKU TOWARZYSTW KATOLICKICH

Adres Redakcji i
Administracji

263 bis, rue Saint-Honoré
PARIS (1er arr.)

Nr. czeku 97067

Telefon : Richelieu 90-40

PARYŻ

NIEDZIELA 30 WRZEŚNIA 1928

Rok. V — N° 40

Niedawno ukazał się w naszym piśmie (patrz «Polak we Francji» nr. 36 i 37 zatytułowany «Z Merlebach») artykuł o zakładzie dziewcząt w Vaux-en-Val (Rhône), gdzie mogą one znaleźć oprócz dobrego zarobku w fabryce jedwabiu, dobre wychowanie i przygotowanie do życia uczciwego i samodzielnego. Dzisiaj podajemy

naszym czytelnikom fotografie z tegoż zakładu. Pierwsza fotografia przedstawia dom na zewnątrz w którym mieszkają dziewczęta pod opieką Sióstr. Druga przedstawia kaplicę domową, trzecia przedstawia kuchnię w której dziewczęta w chwilach wolnych od pracy uczą się gotowania.

W UBEZPIECZENIACH NA CZELE KROCY SOISSONS. ROLNICZE STOWARZYSZENIE WZAJEMNEJ POMOCY

Kilkakrotnie już mówiliśmy na łamach pisma naszego o francuskim ustawodawstwie ubezpieczeń społecznych. Jest to sprawa wielkiej wagi tak dla robotników francuskich jak i dla robotników polskich. Ustawa o «Assurances Sociales» za rok dopiero będzie wchodzić w życie, i to stopniowo, w miarę jak wychodzić będą dekrety wykonawcze. Za długo było czekać robotnikom, którzy przecież już dziś mają swoje potrzeby ekonomiczne i społeczne. Dlatego też w wielu miejscach powstają już obecnie ubezpieczenia wzajemne, a powstają na zasadach, na których oparta jest nowa ustawa. O robotnikach rolnych wogóle mało się myśli. Społecznie są str-

źnie zaniedbani. Sami o sobie mało radzą. Departament Aisne i miasto Soissons w tym wypadku stanowi chwalebny wyjątek. Zawiazało się tam rolnicze stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy, zbudowane na nowej ustawie. Nazywa się oficjalnie: «Societe Mutuelle Familiale Agricole» narazie obliczone tylko na kanton (powiat) Neuilly St. Front. Z przyjemnością o tej nowej instytucji donosimy. Idzie o polskich robotników i ich ubezpieczenia. Z natury rzeczy bowiem ta kasa ubezpieczeniowa istnieje dla polskich robotników rolnych, ponieważ po roli przeważają tam polscy robotnicy.

Wystarczy wskazać na korzyści i wkładki miesię-

Na niedzielę XVIII. po Świątkach

Ewangelia Mat. IX. 1 — 8

W on czas: Wstąpiwszy Jezus w łódkę przewiózł się i przyszedł do miasta swego. A oto przynieśli mu powietrzem ruszonego, na łożu leżącego. A widząc Jezus wiarę ich rzekł powietrzem ruszonemu: Ufaj Synu, odpuszczają ci się grzechy twoje. A oto niektórzy z Doktorów mówili sami w sobie: Ten bluźni. A widząc Jezus myśli ich rzekł: Czemu myślicie złe w sercach waszych? Cóż jest łatwiej rzec: odpuszczają ci się grzechy twoje? czyli rzec: wstań, a chodź? A iżbyście wiedzieli, że moc ma Syn człowieczy na ziemi odpuszczać grzechy, tedy rzekł powietrzem ruszonemu: Wstań, weźmij łożę twoje i idź do domu twego. I wstał i poszedł do domu swego. A ujrawszy rzesze bały się, i chwalili Boga, który dał takową moc ludziom.

Przyszedł P. Jezus do miasta swojego, do Kafarnaum. Czy tu znajdzie pełne uznanie? Wszak powiedziano, że nikt nie jest prorokiem w ojczyźnie swojej. Miał i P. Jezus tego doświadczyć. Kiedy bowiem gdzieindziej rzesze szły za nim pełne uwielbienia, tu doktorowie sobie mówią: «ten bluźni».

P. Jezus stał wobec człowieka sparaliżowanego. Przywiedli go do P. Jezusa, aby go uleczył. P. Jezus zobaczywszy go, naprzód mu mówi: Ufaj synu, odpuszczają ci się grzechy twoje. Wtedy to faryzeusze uważali sobie za obowiązek ująć się za świętością Boga i szemrali: «ten bluźni». Moglibyśmy przyznać rację doktorom, gdyby człowiek jakimkolwiek przyswajał sobie władzę odpuszczania grzechów. Grzech jest obrazą Boga. Żaden człowiek odpuszczać go nie może. Bóg sam może grzechy odpuszczać. O tyle mieliby doktorowie rację. Ale zapominali o tem, że P. Jezus był Bogiem, był Synem Najwyższego — i dlatego nie mieli słuszności. Nie chcieli w nim uznawać Boga. I to było ich pomyłką, to było ich błędem. Właśnie jako Bóg mógł P. Jezus grzechy odpuszczać we własnym imieniu i dlatego mógł powiedzieć: odpuszczają ci się grzechy twoje. — P. Jezus tak dalece czuł się Bogiem i był Bogiem, że nie tylko sam odpuszczał grzechy, ale i innych upoważniał, żeby to samo czynili z jego polecenia. Apostołowie, biskupi i kapłani otrzymali od niego pełnomocnictwo. Do nich bowiem rzekł: Których odpuscicie grzechy, są im odpuszczone, a których zatrzymacie grzechy, są im zatrzymane. Kapłan sam od siebie nie mógłby grzechów odpuszczać, to może tylko Bóg. Ale sko-

ro kapłanom sam P. Jezus, Bóg-człowiek dał tę władzę, to mocą tej władzy mogą nam mówić: «Rozgrzeszam cię z grzechów twoich».

Czy idziesz do kapłana z tem przekonaniem, że władzę Boską wykonuje nad tobą? Kiedy przystąpisz do niego, aby usłyszeć od niego słowa: Ufaj synu, odpuszczają ci się grzechy twoje.

Dobrze, to jasne, że tylko Bóg sam odpuszczać może grzechy. Ale jakże mieli doktorowie wiedzieć, że P. Jezus prawdziwie był Bogiem? Mieli dosyć dowodów na to. Żeby jednakże i w tej chwili nie zabrakło im dowodów, natychmiast daje im P. Jezus naoczny dowód. Cóż jest łatwiej rzec: odpuszczają ci się grzechy twoje czyli rzec: wstań a chodź? Bo jedno i drugie należy do Boga. Jedno i drugie uczynić może tylko Bóg. Bóg tylko odpuszczać może grzechy, Bóg tylko uzdrowić może chorego. «Ale iżbyście wiedzieli, że moc ma syn człowieczy na ziemi odpuszczać grzechy, tedy rzekł powietrzem ruszanemu: «wstań, weźmij łożę twoje a idź do domu twego». Okazał P. Jezus, że wszechmogącym jest Bogiem, bo chorobom nakazy wydaje. Udowodnił na nowo, że prawdziwie jest Bogiem. Wszechmoc jego (dowodziła, że własną Boską mocą mógł i grzechy odpuszczać.

Chory wstał i poszedł do domu swojego. A ujrawszy rzesze bały się i chwaliły Boga, który dał takową moc ludziom». I my chwalmy Boga za wyzdrowienia, za jego wszechmoc, chwalmy Go za miłosierdzie, kiedy grzechy nam odpuszcza. Amen.

X. Emigrant.

czne, aby dać pojęcie o praktycznym znaczeniu tej kasy ubezpieczeniowej.

Korzyści. Robotnik wpisany do tego ubezpieczenia otrzymuje:

- 1) w czasie choroby a) 50% kosztów lekarza, apteki i dentysty dla siebie i każdego członka rodziny.
- b) od 6 do 96 dnia choroby wypłatę codzienną dla członków swojej rodziny i to: 10 fr. dla mężczyzny, 5 fr. dla kobiety, 7.50 i 4.50 dla dzieci.
- 2) w położu matka otrzymuje 100 fr. jednorazowo.
- 3) w razie śmierci 50 fr. jednorazowo.
- 4) w razie niezdolności do pracy i 5) na starość otrzymuje rentę.

Wkładki. Ubezpieczony wpłaca: 15 fr. miesięcznie mężczyzna, 12 fr. kobieta, 10 fr. małoletni niżej 18 lat. O ile robotnik pracuje u patrona, który sam jest członkiem tego ubezpieczenia, to połowę tej wkładki płaci pracodawca, a robotnik również tylko połowę czyli 7.50 fr., 6 lub 5 fr. miesięcznie. Trzeba więc pracę przyjmować tylko u takiego pracodawcy, który do tej kasy też należy. Wtedy bowiem robotnik tylko połowę płaci.

Ubezpieczenia dla robotników rolnych i ich rodzin tak są gwałtowną potrzebą, że za szczęście to uważać musimy, że wreszcie raz powstały. Szkoda tylko, że na razie istnieją tylko w Soissons, a robotnicy polscy reszty Francji są ich pozbawieni. Za to ci, którzy mie-

szkają w kantonie (powiecie) Neuilly St. Front niech z ubezpieczeń zaraz korzystają.

Nie wątpimy ani na chwilę, że robotnicy którym leży na sercu los własny a zwłaszcza rodziny na wypadek długiej choroby, położu, śmierci, niezdolności do pracy lub starości, korzystać będą z tej instytucji jaknajbardziej i spieszyć się będą z wpisywaniem się do ubezpieczenia.

1) Wpisywać się można u następujących osób: Ks. Mysza, 2 rue Corneille, Soissons (Aisne), p. Ferte, 24. Avenue de la Gare, Soissons, p. Cresp, Remonvoisin (Aisne), p. Potel, Dammard par la Ferte-Milon (Aisne).

KALENDARZYK « POLAKA WE FRANCJI » NA ROK 1929

Zawiera kalendarzyk na wszystkie miesiące, nadto adresy władz państwowych w Polsce, wszystkich konsulatów polskich we Francji, spis wszystkich księży polskich należących do Misji Polskiej we Francji, nową taryfę pocztową we Francji, konsulaty zagraniczne w Warszawie, spis djeceży w Polsce i nazwiska wszystkich biskupów polskich, listę najważniejszych związków polskich we Francji i t. d. Każdy widzi ile pożytecznych wskazówek zawiera ten mały kalendarzyk.. Stron 64. Cena 2 franki. Na przesyłkę 50 centimów.

Zamawiający kalendarzyk przysyła pieniądze zgóry. Przy zamówieniu należy adresować:

**Polak we Francji,
263 bis, rue St. Honoré, Paris I.**

Przegląd spraw wychodźczych SPRAWY DUSZPASTERSKIE

W depart. Aisne.

Ks. Mysza odwiedzi:

- 3—4.X Attichy — a przyjdą Polacy: z La Motte, Pont Chevalier, Cuisy la Motte, Croutoy, La Treille, Berneuil s. A.
4—5.X St. Christophe a Berry — a przyjdą Polacy: z Autrechies, Chevillecourt, Vingre, Berny-Riviere, Bitry, St. Pierre les Bitry, Confrecourt, Moufflaye.
9—10.X Terny — a przyjdą Polacy: ze Sorny, Neuville s. M., Margival, Vuillery.
10—11.X Crecy-au-Mont — a przyjdą Polacy: z La Vallee, Le Paradis, Bethancourt, Leuilly.
11—12.X Guny — a przyjdą Polacy: ze Sucrerie de Guny, Pont-St. Mard, Champs.
13—14.X Fargniers — a przyjdą Polacy: z Tergnier, Beautor, La Fere.
14—15.X Aubigny — a przyjdą Polacy: z Villers St. Christophe, Bray, Tugny et Pont, Douchy.
15—16.X Ollezy — a przyjdą Polacy: z Dury, Sommette, Eaucourt, St. Simon.

X. Rogaczewski

29. września sobota 4-6 w szpitalu w Mont Saint-Martin
30. września niedziela 6-8 spowiedź w Mont Saint Martin
8. msza św., Kazanie w Mont Saint Martin
9. 30.11. spowiedź w Villerupt
1. msza św. Kazanie w Villerupt
3. nieszpory „ „
6. „ w Saulnes.

X. Unslicht.

odwiedzi:

- 29-30 września Rouvres
6-8 października Eve (Oise)
13-15 października Oignes (Oise)
20-22 października Ocquerre
27-29 października Fosse-Martin (Oise).
31 października — 2 Listopada Nogent-sur-Seine (Aube) w projekcie.
3—12 Listopada misje w S. et O. w projekcie.
17 — 18 Listopada Pontault-Combault;
18—19 Listopada Ozouer-le-Voulgis
24—25 Listopada Trocy
1—3 Grudnia Ozoir-la-Ferriere.

Uwaga: 13 — 14 Października misji w Oignes (Oise) nie będzie ze względów niezależnych i X. Unslicht będzie wtedy w Touquin.

Ks. Makiela.

przybędzie do Pontarlier (Doubs) w sobotę, dnia 29 września i pozostanie w niedzielę 30 września. Niech więc Polacy zgromadzą się licznie na nabożeństwa.

Ambasador Polski w Paryżu p. Chłapowski wyjechał w sprawach rodzinnych do Polski.

W ubiegły poniedziałek przyjechał do Francji ks. Antoni Łacki. Obejmie on na stałe pracę duszpasterską w kolonii polskiej w Joeuf (Moselle).

LIST Z JEROZOLIMY

Ks. dziekan Rogaczewski dobrze znany wychodźtwa, a zwłaszcza we Wschodniej Francji udał się wraz z pielgrzymką do Ziemi Świętej. Oto co nam pisze:

Jeruzalem, dn. 11. września 28 r.

Od kilku dni przebywam w ziemi świętej! Chodzę temi samymi drogami, które chodził nasz Pan Jezus. Właśnie co powracam z Gethsemani, ogrodu oliwnego za czasów Jezusa, gdzie się rozpoczęła jego męka. Na tem miejscu, gdzie On krwawy pot wylewał, jest dziś wspaniała bazylika, której stróżami są franciszkanie.

Obraz w absydzie przedstawia Jezusa krwawym potem się zalewającego, anioł z nieba przynosi mu na pociechę kielich z winem. Opodał apostołowie we śnie pograżeni. Naokoło drzewa oliwne, księżyc wychylający się z poza chmur. Wlewej na wie na ścianie widzi się Judasza zbliżającego się z rotą żydowską z latarniami i kijami. Po prawej stronie głównego ołtarza widzi się obraz przedstawiający moment, gdy Jezus zbliżającym się do niego żołnierzom odpowiada: «Jam jest...» i na te słowa cała zgraja się obala na ziemię. We śródku przed głównym ołtarzem nagie skały, które od wieków są czczone jako miejsce, gdzie Jezus krwią się poccił. Tam się zbliżam z czcią i w skupieniu całuję to święte miejsce. Wszyscy pielgrzymi w liczbie 150 rzucają się na kolana i z wielkim nabożeństwem całują skałę po której przed 1900 laty krew Jezusa się lała. O intencję we mszy świętej nie było mi trudno. Odprawiłem ją za nasze wychodźtwa. Na tem miejscu P. Jezus widział wszystkich i cierpiał za wszystkich. On widział i nasze wychodźtwa, widział dobrych i widział złych. Ci ostatni spowodowali jego wylew krwi. Zmiłuj się nad wszystkimi, niech nikt nie zginie z nich, niech Ta krew Twoja nadarmo nie płynie. To były moje modlitwy w tej świątyni i te prośby nie ustaną podczas mojego pobytu na ziemi świętej.

Tydzien dziecka i matki w Polsce

Znane są w Polsce «tygodnie» poświęcone już to akademikom, już to obronie powietrznej czy wreszcie innej. Obecnie urządzono w Polsce «tydzień» dziecka i matki. Różni się on cośkolwiek od poprzednich. Przez tamte bowiem przychodzono czy to ubogim studentom, czy jakiejś instytucji z pomocą głównie materialną. Tydzień dziecka i matki ma na celu pomoc moralną raczej ma szerzyć w społeczeństwie przekonanie, że sprawa opieki nad dzieckiem jest rzeczą pierwszej wagi dla przyszłości państwa i narodu. Opieka dziecka jest wtedy zapewniona, gdy matka wypełnia swoje obowiązki. Tymczasem często widzimy brak troski o opiekę nad dzieckiem.

«Tydzień» polega na zorganizowaniu stosownych wykładów i obchodów, dostępnych dla mniej wykształconych i mniej zamożnych oraz na propagandzie rozwiniętej wśród kół wykształconych i zamożniejszych, aby poczuły się do organizowania opieki nad matką i nad dzieckiem. Zaczątki takiej opieki już są, w postaci znacznej liczby stowarzyszeń, działających w kierunku opieki nad dzieckiem, czy nad matką. Ale stowarzyszenia te stoją na słabych nogach. Chodzi o to, aby je spopularyzować, uświadamiając społeczeństwu konieczność wydatnego ich poparcia.

Święto dziecka i matki jest świętem miłości, świętem serca. Uczy czczyć i cenić wdzięcznie słabych i bezbronnych, spełniających ważną społecznie rolę. Szczepi w masach uczucia chrześcijańskie. Rozpoczęto je też słusznie u nas od nabożeństw po kościołach, stawiając je tem samem na gruncie Chrystusowym. Przeciwwstawia się on przeto zdżiczeniu etycznemu powojennemu, które streszczało się w egoistycznej i brutalnej myśli tylko o sobie.

Równocześnie jest ono propagandą wiedzy o dziecku i o matce wśród mas szerokich, a więc walką z ciemnotą i przesadami na polu higieny i opieki społecznej. Łączy w sobie przeto harmonijnie pierwiastek uczucia i pierwiastek rozumu, które w każdej akcji społecznej, politycznej, gospodarczej równorzędą powinny grać rolę. Leży w tem rękojmia, że powinno wydać owoce i nie przeistoczyć się w święto frazesów i dobrych chęci. Coroczne ponawianie go, w ulepszonej pod wpływem doświadczeń postaci, będzie miało ten skutek, że idea opieki nad dzieckiem i kult dla świętej roli macierzyństwa będą wrastały coraz silniej w dusze ludzkie i urzeczywistniały się na zewnątrz w czynach.

Z Polski

BUDOWA KOLEI KRAKÓW-MIECHÓW

Z inicjatywy i na zaproszenie wojewody kieleckiego p. Korsaka oraz starosty miechowskiego p. Pohoskiego w dniu 17 bm. odbyło się w sali konferencyjnej magistratu krakowskiego posiedzenie komitetu organizacyjnego budowy linii kolejowej Kraków-Miechów pod przewodnictwem wicewojewody kieleckiego Dr. Adama Kroebla.

Szczegółowy referat uzasadniający bezwzględną konieczność budowy tej linii kolejowej (przedewszystkiem ze względów gospodarczych) wygłosił inż. Plesner z Kielc, przedstawiając kosztorys. Według obliczeń, koszt budowy linii kolejowej Kraków-Miechów, długości 66 klm. wynosić będą 16 i pół miliona złotych (oczywiście bez taboru kolejowego) i mają być pokryte przez spółkę akcyjną, która zostanie zorganizowana dla celów wybudowania tej linii kolejowej. Część potrzebnego kapitału ma być pokryta przez Bank Gospodarstwa Krajowego za pomocą wydanych obligacji kolejowych. Na posiedzeniu komitetu organizacyjnego ustalono szczegółowy plan akcji, zmierzającej do szybkiego zrealizowania budowy tej ważnej linii kolejowej, która w niedalekiej przyszłości ma połączyć Kraków z żyznym powiatem miechowskim.

Majątek miasta Warszawy

Po ostatecznem przeszacowaniu wszystkich nieruchomości, zarówno placów jak i budynków, wydział finansowo-podatkowy ustalił, że ogólna wartość stanu posiadania miasta w tej dziedzinie wynosi 504.542.014 zł. 98 gr., z czego majątek własny miasta stanowi 426.513.998 zł., wartość zaś fundacyj pozostających pod zarządem miasta wynosi 78.028.016 zł. 98 gr.

Wstrzemięźliwość w Polsce rośnie

Po kilku wsiach i miasteczkach w b. Kongresówce, ruch abstynencki wzmaga się niemal z każdym dniem i rośnie licznie. Ostatnio szereg wsi w pow. buczackim w Małop. wschodniej, w których ludność przez plebiscyt wyraziła swą wolę w kierunku zakazania sprzedaży alkoholu w ich miejscowościach.

Obecnie dowiadujemy się, że w ostatnich dniach odbył się w Osielcu, między Makowem a Jordanowem plebiscyt w sprawie zakazu sprzedaży i wyszynku napojów alkoholowych.

W wyniku głosowania bezwzględna większość oświadczyła się za zakazem sprzedaży alkoholów, przeciw wnioskowi padło zaledwie 10 głosów na 490 głosujących.

Wobec powyższego wyniku głosowania z dniem 1 października zostaną wszystkie szynki pozamykane.

Znamienną jest liczba głosów w Osielcu, gdzie za utrzymaniem alkoholu oświadczyło się tylko... 10 osób niemal przeciw reszcie mieszkańców.

PROCES MARJAWITY

W Płocku rozpoczął się wielki proces marjawicki. Po odczycaniu aktu oskarżenia sąd przystąpił do zaprzysiężenia świadków b. marjawitów, a obecnie księży katolickich ks. Ryta i Modrzejewskiego. Ks. Rytel stwierdził, że stosunek marjawitów do rządu rosyjskiego był bardzo wiernopoddańczy. W r. 1905 Kowalski polecał swym wyznawcom denuncjować rosyjskiej policji jednostki zaangażowane w ówczesnym ruchu rewolucyjnym. Sekta marjawicka dostała w tym czasie od rządu rosyjskiego 10 tys. rubli. Podczas okupacji niemieckiej marjawici schlebiali Niemcom, a w r. 1920 podejmowali w Płocku chlebem i solą bolszewików jako «swoich» podczas ich ośmiogodzinnego pobytu w mieście. Obecnie — jak stwierdził świadek — schlebiali marjawici rządowi polskiemu.

Ks. Rytel, dowiedziawszy się o ślubach mistycznych wystąpił z sekty wraz z ks. Modrzejewskim i Pągowskim. Śluby te były początkowo w wielkiej tajemnicy utrzymywane, lecz ich namacalne skutki nie dały się długo ukryć. Ks. Rytel zapewnia, że Kowalski żył z «mateczką» Kozłowską jak z żoną, a obecnie żyje w ten sposób z «siostrą» Wiłucką. Ks. Modrzejewski zeznaje, że podczas pięcioletniego pobytu u marjawitów żył w stanie małżeństwa «mistycznego». Jego zeznania charakteryzują rozpustę i lubieżność Kowalskiego.

Obaj księża będą jeszcze raz zeznawali.

Dziś na tajnem posiedzeniu badanych będzie sześć dziewcząt z orkiestry mandolinistek, z którymi Kowalski dopuszczał się lubieżnych czynów.

Nowe przepisy meldunkowe.

W związku z ustawą o meldunkach, która wchodzi w życie z dniem 19 września b. r. władze opracowują zarządzenia w sprawie dowodów osobistych.

Ustawa nie wprowadza przepisów paszportowych. Dowód osobisty kosztować będzie 60 groszy, zaś opłaty stemplowe zostały skasowane. Dowód osobisty w myśl nowej ustawy różni się od dotychczasowego. Będzie on tylko dowodem tożsamości osoby.

Będą zniesione karty pobytu, posiadane przez obywateli państw obcych.

Ministerstwo spraw wewnętrznych ma opracować nowy wzór dowodu osobistego, gdyż obecny jest niewygodny, za duży i posiada zbędne rubryki.

Opieka nad macierzyństwem i nieletnimi.

Ministerstwo pracy i opieki społecznej opracowało projekt ustawy o opiece społecznej nad macierzyństwem i nieletnimi. Ujmując ona w ramy przepisów prawnych organizację i sposób wykonywania opieki społecznej nad matką i dziećmi oraz młodzieżą do lat 17. — Ustawa ta określa kategorie osób uprawnionych do korzystania z opieki społecznej, wskazuje kto ma tę opiekę wykonywać i ponosić koszty. Projekt rozważony będzie przez Radę ministrów.

Czem się ludzie żywią?

To co ludzie jadają w krajach z umiarkowanym stanem ciepła, choć składa się z bardzo licznych o tak odmiennych rodzajów mięsa i jarzyn jest jednakowoż tylko cząstka tego wszystkiego, co dla ludzkości stanowi pożywienie. Zresztą i u nas niejedno dawnymi czasy było ludzką strawą, czego obecnie nikt nie wziąłby do ust, bo już to tak bywa że razem z rozwojem kultury i z wzrostem dobrobytu zmieniają się także upodobania człowieka, który się staje przebiernym. Stąd pogardzamy dzisiaj mięsem psów i kotów, a czujemy wprost odrazę do mięsa węzów, aczkolwiek są okolice, gdzie je zjadają z lubością, ponieważ jest istotnie smacznym. W południowej Ameryce krajowcy żywią się mięsem małp, które jest jednak twarde i łykowate, a dla mieszkańców wschodniego wybrzeża są wielkim smakołykiem wielkie nietoperze, które się tam gnieźdzą. Mięso z wieloryba na dalekiej północy jest również nadzwyczaj smaczne; badacze z naszych stron, którzy się w te okolice zapędzili i początkowo z pewnem uprzedzeniem zabierali się do jedzenia, wszyscy przyznawają, że w smaku podobne jest

do najdoskonalszej wołowiny, a nawet je przewyższa.

Z ptaków prawie wszystkie służą ludziom na pożywienie, wyjątek stanowią tylko sępy, których mięso wzbudza odrazę i pewne gatunki jarząbka, bo jest gorzkie. Jarzębie uchodzą za delikatesy. Tak samo czaple i papugi; wróble jadanoby więcej, gdyby nie były tak małe i że przygotowanie ich powoduje za wiele zachodu. W dawnych wiekach, kto gościł u siebie książąt i królów — uważał za rzecz poprostu niezbędną, uraczyć ich pasztecikami z ludarek, zwanych także reszkami.

Indjanie amerykańscy uczuwają wielką przyjemność w jedzeniu większych jaszczurek, zwłaszcza zwanych legunami, — muryni w Afryce południowej zjadają się ogonami aligatorów, — w Afryce północnej krokodylami, które taką odrazą napełniają Europejczyków. Dla krajowców Grenlandji jak i Sjamu, które to kraje tak są od siebie oddalone i różnią się zupełnie pod każdym względem — mięso tak niebezpiecznych hajów, tych ryb żarłocznych stanowi wielki przysmak, podczas gdy każdy inny człowiek po ich spożyciu ulega zatruciu. W Indjach Wschodnich zjawiają się na stole często oczy rybie, w Azji północnej oczy łososia, podobne do wielkich jagód borówek, a także oczy owcze.

Ze Świata

OKROPNY HURAGAN

Straszny huragan rozpuł się ubiegłego tygodnia na wyspach Antylskich. Powstał on na wybrzeżu Brazylii koło miasta Porto-Alegro i przeleciał ze straszną gwałtownością, niosąc śmierć i zniszczenie poprzez wyspy Guadelupe, Porto-Rico, Haiti, Jamajkę i dosięgnął z zachodu Meksyku, z półn.-wschodu półwyspu Florydy.

Skutki były straszne. Na wyspie Guadelupe zostało zabitych 660 osób. Miasta zniszczone kompletnie. Pozostały tylko ruiny.

Również dotknięta została wyspa Porto-Rico. Szkody te wynoszą: w plantacjach kawy i trzciny cukrowej 20 milionów dolarów, w plantacjach tytoniu i pomarańczy 10 milionów. Zniszczone cukrownie przedstawiają straty w wysokości 20 milionów, a różne inne przedsiębiorstwa, jak elektrownie, wodociągi i t. p. instytucje obliczają na drugie tyle.

Ludność Porto Rica cierpi już obecnie głód. Ludność wiejska ciągnie do miast i żąda wydania im środków żywności. Władze lokalne domagają się stanu oblężenia, zmobilizowania wszystkich zdolnych do pracy, celem usuwania gruzów, oraz konfiskaty wszystkich środków żywności i równomiernego podziału ich między ludność.

Liczba zabitych na wyspie St.-Juan przekracza 1000 osób.

Z San Juan donoszą o 250 ofiarach wydobytych z pod gruzów. Sądzą jednak, że liczba zabitych przekroczy 1000 osób, ponieważ większość zniszczonych domów nie jest jeszcze przeszukana.

Ceny środków żywności wzrosły niesłychanie, mimo wszelkie zakazy przeciw ich podwyższaniu. Celem ochrony ludności przed rabunkami zorganizowano gwardję obywatelską.

Na wyspie Martynice.

Bardzo poważne szkody wyrządził orkan również na wyspie Martynice. Wedle telegramu, wysłanego przez gubernatora tej wyspy, orkan nawiedził szczególnie dotkliwie okolice nadbrzeżne. Mnóstwo łodzi rybackich poszło na dno. Liczba ofiar w ludziach jest narazie stosunkowo mała, trzy bowiem tylko osoby poniosły śmierć skutkiem orkanu.

Na Florydzie zginęło 400 osób

Amerykański Czerwony Krzyż oblicza do 400 osób zabitych na półwyspie Florydzie. W okolicach, które nawiedził huragan zwany tornadem nie pozostał ani jeden dom cały. I z wielu innych mniejszych wysp dochodzą wieści o strasznym spustoszeniu i wołania o ratunek.

W Mesieres (Loiret) dnia 17 września ksiądz polski z Paryża pobłogosławił związek małżeński p. Władysława Jagodzińskiego i p. Katarzyny Fedyszyn; w dzień ślubu państwo młodzi złożyli na Zakład św. Kazimierza w Paryżu 10 fr.

Owe dziwne stworzenia w morzu żyjące, zwane naukowo meduzami lub z polską gwiazdami, ze względu na ich kształt ciała — są dla nas tylko przedmiotem podziwu tak z powodu ich dziwnych kształtów, jak zwłaszcza dla ich barwności, ale nikt nie pomyśli o tem, że można je też jadać może właśnie dlatego, że się tak bardzo różnią od innych nam więcej znanych stworzeń, a mianowicie, że ciało ich to masa galaretowa. Japończyków to nie razi, jadają je z wielkim apetytem, a umieją je tak przyrządzić, że nawet Europejczycy pozbywają się odrazy na ich widok.

W morzu żyją też pewne robaki, zwane palolo, dochodzące nawet do 12 metrów długości, które stanowią ważną część pożywienia krajowców na licznych wyspach południowych na północ i północno-wschód od Australji, również tak zwane ośmiornice i czernice czyli mątwy, które chwytają na wodach japońskich w wielkich ilościach, tak że ten rodzaj rybołówstwa stanowi nawet osobny rodzaj przemysłu.

I tak możnaby wyliczyć jeszcze wiele osobliwych odmian pożywienia ludzkiego.

Na koniec jeszcze jedna uwaga. U nas masło, ser, jaja i mleko uchodzi wprost za podstawę wszelkiego pożywienia, a tymczasem Chińczycy nie jedzą ani masła, ani sera, ani jaj, ani mleka. W Mongolji piją zato mleko z wódką, a najsmaczniejszą potrawą jest tam herbata, pomieszana z mlekiem, masłem, śmietaną, mąką i solą — do której wrzucono kawałki pieczonej baraniny.

Uwaga! Czytelnicy "Polaka"

Nadszedł nowy transport książek do nabożeństwa. Ceny różne od 50 fr. do 10 fr. W najrozmaitszych oprawkach; skórkowej, płócienniej; papierowej. Chcesz zrobić cenny upominek rodzinie, znajomym, kolegom, koleżankom. Cóż może być przyjemniejszego; pożyteczniejszego jak upominek w postaci pięknie oprawne książki do nabożeństwa!

Napiście tylko w jakiej cenie żądacie z niezwłocznie wyślemy za zaliczeniem pocztowem. Adresować należy:

Polak we Francji

263 bis, rue Saint-Honoré PARIS (1er)

Z Meaux

Związek Polaków-katolików z Seine-et-Marne, którego patronem jest ks. Unsicht z Meaux a prezesem p. Majewski z Villenoy zorganizował małą bibliotekę dla tamtejszych Polaków oraz urządził dwa zebrania towarzyskie 26 sierpnia i 23 września w domu i parku p. Denizota. Oba zebrania się świetnie udały, ściągły moc Polaków z okolic Meaux i pozostawiły bardzo miłe po sobie wspomnienie. Ks. kanonik Guignon, który był obecny na ostatnim zebraniu, był zbudowany godnym zachowaniem się Polaków.

Serdeczne Bóg zapłać p. Denizotowi za okazaną gościnę.

Dziesięciolecie polski odrodzonej.

W roku bieżącym upływa dziesięć lat od chwili odzyskania niepodległości Państwa Polskiego. Cała Polska będzie obchodzić uroczystości dziesiątą rocznicę, przypadającą w dniu 11 listopada.

Wychództwo Polskie we Francji uroczystymi obchodami z dokumentuje swoją łączność z Ojczyzną. Stowarzyszenia, Komitety towarzystw powinny już teraz przygotowywać się, aby obchody wypadły jak najuroczystej.

Obchód powinno się urządzić w dzień 11 listopada albo też w dniu najbardziej zbliżonym do tej daty. Program obchodu powinien być opracowany w zależności od miejscowych warunków, ale winien być związany z upamiętnieniem dziesięciolecia Polski Odrodzonej. W programie należy zatem przewidzieć okolicznościowy odczyt, lub też dłuższe przemówienie. Część artystyczna może obejmować: przedstawienie teatralne, deklamację i koncert, ale treść ich powinna być patriotyczna.

Tow. Pracy Społeczno-Kulturalnej przyjdzie wychództwu z pomocą: organizowaniu tych obchodów. Stowarzyszenia mogą zwracać się o:

- 1) prelegentów, którzyby przyjechali w celu wygłoszenia okolicznościowych odczytów;
- 2) gotowe odczyty, jak Dziesięciolecie Polski Odrodzonej, Marszałek Józef Piłsudski, Gospodarcze Położenie Polski, Polska wytwórczość przemysłowa i t. p.;
- 3) przezroczka do latarni i filmy, dotyczące Polski i ostatnich walk o niepodległość;
- 4) sztuczki teatralne i materiały do śpiewu, deklamacyj;
- 5) pocztówki o treści patriotycznej, do rozprzedaży podczas Obchodów.

Wszystkie te pomoce Tow. Pracy Społeczno-Kulturalnej dostarczy bezpłatnie lub za niewielką opłatą. Pierwszeństwo mają stowarzyszenia, będące członkami Towarzystwa.

Zgłoszenia należy adresować: Tow. Pracy Społeczno-Kulturalnej, 16, rue de l'Abbé-de-l'Epée, Paris V.

GIEŁDA W PARYŻU

1 złoty	Frs :	2.85
1 dolar	Frs :	25.60
100 marek niem	Frs :	610.15
100 franków szwajc	Frs :	492.57
100 koron czeskich	Frs :	75.90

KALENDARZ

Wrzesień dni 30

30 N. 18 po Z. Św. Hieronima dK.

Październik dni 31.

1. P. Jana z D., Teresy od D. Jez.
2. W. Aniołów Stróżów
3. S. Kandyda m., Gerarda op.
4. C. Franciszka z Assyżu.
5. P. Placyda i Tow. mm.
6. S. Brunona op., Emila m.

Ofiary złożone w Redakcji

«POLAKA WE FRANCJI»

NA SZKOŁĘ GOSP. DOM. W ST. LOUDAN

Inżynier Gładysz	200. fr.
Świetlik Marja	25.
Tylczak	5.50
Wieniecki Kazimierz	10
Gaj	10.

Razem 250.50 fr.

Łaskawym ofiarodawcom Redakcja Polaka przesyła serdeczne «Bóg zapłać!»

Z T-WA MIŁOŚNIKÓW SCENY POLSKIEJ W PARYŻU.

W niedzielę dnia 30. września w siedzibie T-wa 42, rue d'Argout skromna herbata ku uczeniu pp. Małkowskich, artystów Teatru Polskiego w Warszawie. Początek o godz. 8.30 wiecz. Wstęp wolny. Goście mile widziani.

W niedzielę dnia 7. października o godz. 8.30 wiecz. zebranie miesięczne T-wa w siedzibie 42, rue d'Argout. Wszystkich członków i sympatyków T-wa uprzejmie zaprasza ZARZĄD.

Zofja Szpak poszukuje męża swego Andrzeja (Onisko) Szpaka, który pracował przed 7-ma miesiącami w Rombas (Moselle). Ktoby znał miejsce jego pobytu jest proszony podać go żonie jego Zofji Szpak chez Mr. Gennerat a Piffond (Yonne).

KLINIKA POLSKA

Spodziewamy się twierdzą ci, którzy mają wiarę, gdyż wiara daje nadzieję a w nadziei tkwi największa moc.

Zwracajcie się do nas ze wszystkimi chorobami, a wyleczymy was.

ALE NIE ZWLEKAJCIE!

bo wiecie musicie, że miliony szkodliwych bakterii gnieździ się nawet w zdrowym naszym organizmie a przy najmniejszej chorobie one się mnożą i grożą naszemu zdrowiu.

W naszej KLINICE są lekarze specjaliści dla wszystkich chorób, jako to:

kobiece, wewnętrzne, dziecięce, skórne, weneryczne, oczne, uszne, gardłowe nosowe.

Są specjalne pokoje dla operowanych w naszej Klinice. Operacji dokonują profesorowie paryskich i polskich Uniwersytetów.

Klinika posiada GABINET DENTYSTYCZNY zaopatrzony w najnowsze urządzenia techniczne: leczy się chore zęby, wstawia się plombę, nowe zęby złote i białe, koronki i mostki.

Dla robotników znaczne ustępstwo i dogodne warunki.

KLINIKA znajduje się:

62, rue de la Rochefoucauld (róg rue Pigalle)

Métro: PIGALLE

Przyjęcia codziennie od godz. 10-12 i od 2-9 wieczór.
W niedziele i święta od 10-12 i od 2-4 pól.

Lekarz-Polak

Dr. Franciszek Brabander

b. ekstern. szpitali m. Paryża przyjmuje rano od 11 do 12 i po poł. od 3 do 6 w niedziele od 10 tej rano
CHOROBY WEWNĘTRZNE, SKÓRNE I DRÓG MOCZOWYCH
Ceny Specjalne dla Robotników

21, Boulevard Port-Royal 1 piętro na lewo (Métro Vavin)

Uwaga: 21, nie 21 bis. Tél. Gobelins, 51-07.

Lekarz specjalista

96, rue de Rivoli, 96. PARIS —

Métro: Chatelet

Najsilniejsze środki przeciw chorobom wenerycznym mężczyźni i kobiet. Leczy prędko choroby krwi i skóry, syfilis, rzeżączkę. Prędkie leczenie żyłaków i wrzodów. Własne laboratorium. Bardzo szybko leczy rozdzienie żył. — Mówi po niemiecku.

Przyjmuje chorych codziennie od 9 do 12 i od 2 do 8, w niedziele od 9 do 12 w pół.

ADWOKAT PRZYSIĘGŁY

przy Petersb. sędzie apel.

Jerzy LEWIŃSKI

5, rue Boudreau (przy Opéra) Paris (9e)

Métro: Opéra Tel. Central 94-37 — 94-66

przyjmuje od 10 do 12 i od 2 do 6 w niedziele od 10-12.
Sprawy karne, cywilne, handlowe i administracyjne. Obrona we wszystkich sądach p. adw. francusk. Pełnomocnictwa. Rozwody. Sprawy ślubne. Tłumaczenia Korespondencji w Polsce. Akta rejestralne. Spadki. Naturalizacja. Porady listowne i osobiste.

DOSTARCZAM DO FRANCJI
TANIE CZESKIE PIERZE
BENEDIKT SACHSEL
Lobzy Nr. 346 u Pilzen
CZECHY
(République Tchecoslovaque)

kilogram białego dartego 30 fr., lepszego 40 i 50 fr.; miękiego jak kwap 65 i 75 fr.; najlepszego 90 fr. — Ceny we frankach francuskich Wysła bezpłatnie i bez cła za załączką pocztową. Opakowanie się nie wlicza. Wymieniam i odbieram napowrót. — Próbkę darmo. — Paczki z Czech do Francji są około 14 dni w drodze.

Najstarszy polski sklep

założony w roku 1909

Biżuterji Zegarków i
Instrumentów
Muzycznych

ARMAND

Pod Zarządem
Marji
adyńskiej

POLECA RODAKOM:

Zegarek doskonale chodzący z 5-letnią gwarancją stalowy lub niklowy.....	55 fr.
Zegarek, czarny lub niklowy, 15 rubinów	75 fr.
Zegarek nakręcany co 8 dni, czarny lub niklowy.....	95 fr.
Zegarek firmy Lip czarny lub niklowy, mechanizm ancre 15 rubinów	145 fr.
Zegarek, srebrny, mechanizm zbardzo staranny	125 fr.
Zegarek, damski, czarny lub niklowy.....	75 fr.
Zegarek, damski, srebrny, bardzo ładny.....	95 fr.
Zegarek, srebrny, płaski, bardzo elegancki mechanizm ancre, 15 rubinów	165 fr.
633 Budziki	48 — 38 —
235 Harmonje w najlepszym gatunku, 10 tonów, 4 basy	150 fr.
— 31 tonów, 12 basów 425 fr. 21 tonów, 8 basów.....	225 fr.
248 Harmonijki ustne, Koncertowe, 64 tony. 26 fr. 80 tonów.....	36 fr.
342 Fonografy.....	325 fr. 375 fr. 425 fr.
457 Skrzypce w dobrym gatunku, w pudle 200 fr. 235 fr.	265 fr.
304 Przyrząd do ostrzenia brzytwy w futerał.....	6 fr. 10 fr.
317 Brzytwy w doskonałym gatunku.....	20 fr. 24 fr. 30 fr.
412 Grzeblenie z prawdziwego rogu, mocne..	7 fr. 0 fr. 12 fr.
447 Szczotki do włosów.....	10 fr. 12 fr. 14 fr.
502 Lusterka w niklowych ramkach.....	12 fr.
201 Mydło do golenia w metalowym futerał.....	4 fr.
907 Seyzoryk 2 ostrza i korkociąg, cały stalowy..	8 fr. 12 fr.
612 Maszynka do strzyżenia włosów	49 fr. 55 fr.
Pędzle do golenia w doskonałym gatunku 6 fr. 9 fr.	12 fr.
Bindy do włosów.....	4 fr. 6 fr.

Dla każdego zegarka dołączony jest dla czytelników POLAKA WE FRANCJI ładny łańcuszek bezpłatnie. Wysła się po otrzymaniu przekazu pocztowego mandat-poście, który nadesłać należy pod adresem:

ARMAND

4, rue des Archives
PARIS (4^e)

Powyższy adres można wyciąć i nakleić na kopertę. — Opakowanie i przesyłka bezpłatnie. — Jeżeli macie trudności z wysyłką pieniędzy to napiszcie do nas nadmienając jaką nam sumę przesyłać chcecie a dostarczymy wam gotowy przekaz pocztowy który wystarczy oddać na pocztę i wpłacić wymienioną kwotę.

Katalogi wysyłamy bezpłatnie

LECZNICA POLSKA W PARYZU

Urządzona według nowoczesnych wymagań nauki
90, rue Faubourg St.-Martin, tuż obok Gare de l'Est

Métro : Gare de l'Est lub Chateau d'Eau. — Liczne tramwaje i autobusy.

Diatermia, lampa kwarcowa, leczenie elektrycznością. Prześwietlanie promieniami Roentgena. CHOROBY WEWNĘTRZNE, REUMATYZM, HEMOROIDY i ŻYLAKI. NIEGOJĄCE SIĘ OWRZODZENIA, CHOROBY WENERYCZNE, tryper szankier, syfilis, choroby krwi, niemoc płciowa. — CHOROBY KOBIECE. — Badanie krwi i moczu.

LECZNICA ODPOWIADA NIEZWŁOCZNIE NA ZAPYTANIE LISTOWNE

Godziny przyjęć : codzień od 9—8-ej wieczorem za wyjątkiem pory obiadowej (12-2) w niedziele i święta od g. 9—12 i od 2—4 po południu w piątek przyjęć niema.

Jeżeli nie możecie osobiście zgłosić się do lecznicy, napiszcie niezwłocznie a lecznica, posiadająca własną aptekę, wyśle wam natychmiast wszelkie żądane leki oraz artykuły higieniczne. Wszystkie wskazówki po przysłaniu znaczka pocztowego (50 ctm) bezpłatnie.

ADRESOWAĆ : LECZNICA POLSKA 90, rue du Faubourg St.-Martin — PARIS X.

Potrzeba robotników do rafinerji i cukrowni w Sermaize Marne.

począwszy od października. Kantyna i mieszkanie gotowe. Zgłaszać się: Raffinerie de Sermaize (Marne).

LECZNICA POLSKA

18, rue Malher. — PARIS-4^e.

DIATERJA. DARSONWALIZACJA, LAMPA KWARCOWA (Górskie słońce) Prześwietlanie promieniami ROENTGENA

CHOROBY WEWNĘTRZNE : płuc, serca, narządów trawienia, reumatyzm, hemoroidy, żylaki
CHOROBY WENERYCZNE I DRÓG MOCZOWYCH : tryper, szankier, syfilis, choroby krwi, niemoc płciowa
CHOROBY SKÓRY
CHOROBY KOBIECE I AKUSZERJA

Wszelkie operacje w najdogodniejszych warunkach
Dla bezrobotnych znaczne ulgi

BADANIE KRWI I MOCZU

Przyjęcie codziennie od 9 rano do 8 w. W niedzielę od godz. 9—12.

18, r. Malher, Paris (4e) w bramie 1-ep.

Métro : St-Paul. Tel. : Arch. 45-33.

Dr. RYPKO i dawn. Dr. VIALARD

POLSCY DOKTORZY SPECJALIŚCI

17, RUE RÉAUMUR, PARIS

Métro : Réaumur-Sébastopol lub Arts et Métiers lub Temple lub République
[w pobliżu głównych dworców kolejowych.]

Nowe i radykalne sposoby leczenia elektrycznością, serum zastrzykami, choroby weneryczne i dróg moczowych : Syfilis. Tryper Szankier. Choroby krwi, skórne, niemoc płciowa. Choroby nerwów, serca, płucne, żołądka i brzuszne. Bóle i reumatyzmy, Badanie krwi. Mocz, Ropy i t. p.

Codziennie od 9 rano do 9 wiecz., w niedzielę od 8 rano do 3 popłd.
Dla robotników i urzędników ceny niższe.

Mówi się po polsku, francusku, niemiecku.

Polska LECZNICA UNIVERSELLE

5, rue Euryale-Dehaynin, PARIS 19. (na parterze)

Métro : Jaurès. Tramwaje N° 29, 21, 51. Autobus M.

OPERACJE, CHOROBY PŁUC, SERCA, ŻOŁĄDKA, SKÓRNE WENERYCZNE, KOBIECE, USZU, GARDŁA I NOSA, PROMIENIE. LABORATORIUM NAJNOWSZE METODY LECZENIA
NIEDAWNO ZOSTAŁ OTWARTY ODDZIAŁ DENTYSTYCZNY.

Przy klinice

**b. Naczelný Lekarz 30 p. Str. Kaniowskich
DOKTÓR POLSKI**

Przy wypadkach przy pracy leczenia darmo.

Przyjęcia : w dnie powszednie od 10—12 i od 4—7 popołudniu.
Prócz tego we wtorki i czwartki do 8 w. W niedzielę od 9 — 12 rano.

DENTYSTA-LEKARZ

E. M. SMULAR

z paryskiego fakłt. medyczn.

Leczenie i usuwanie zębów według najnowszych systemów, bez bólu. Amerykańskie roboty. Złote korony, mostki. Elektryczne sposoby uspakajające bóle i wzmacniające zęby i dziąsła. Dla niezamożnych — wielkie ustępstwa. W wielu wypadkach udzielamy swej zgody na płaćenie należności w kilku ratach.

Codziennie od 9 rano do 7 1/2 wiecz. w niedzielę do 1 pol.

48, rue de Dunkerque. PARIS

Métro : Gare du Nord, Barbès, Poissonnière. Telefon : Trudon, 42-79.

Pierwsza polska szkoła SAMOCHODOWA im. Hallera

35, rue Boissy-d'Anglas
w podwórzu dom 9 1-sze piętro. — PARIS-8^e

Telefon Ellysées 60-91.
(metr. i Nord-Sud : Madeleine i Concorde
Autobus AC od dworca Gare du Nord.)

Tylko dyplom naszej szkoły która jednocześnie daje wam prawo do wolnej jazdy po całej Francji a nawet całej Europie i w kraju. może Wam ułatwić do otrzymania dobrej posady.

Nasza szkoła wyucza Was w 14 dn. kursu jazdy i mechaniki wraz z przejściem egzaminu i otrzymaniem dyplomu szofera mechanika.

Cały kurs kosztuje 250 fr.

Podczas kursu dajemy często uczniom prace, a po pracy lekcje.

UWAGA : Uczniom, którzy nie mogą zaraz przyjechać, tym wysyłamy pocztą kurs lekcji teoretycznych. Ci zaś po zaznajomieniu się z tym kursem przyjeżdżają na lekcje praktyczne.

Uczniom po zdaniu egzaminu w naszej szkole na Szofera-Mechanika często dajemy posady we Francji i w Polsce polepsząc ich byt.

Znajomość jęz. francuskiego nie obowiązuje. Przyjeżdżnym z prowincji, rekomendujemy mieszkanie, od 20 do 25 fr. na tydzień. Informacje wysyłamy bezpłatnie. — Zapisy codziennie od 9-ej do 12 i od 2-7. w niedzielę od 9-5 wieczorem.

CHORZY! Laboratoire SYLKA

1, rue de Provence, PARIS

LEKARZ POLSKI (medycyna ogólna, spec. chor. dróg moczowych). Godziny przyjęć : codziennie od 10-12 g. i od 20-22 godz. W niedzielę i święta tylko od 10-12 g. Wizyta 15 fr.

LEKARKA POLSKA (medycyna ogólna kobiet i dzieci) przyjmuje we środy i piątki od 20-22 g. w niedzielę i św. od 10-12 g.

(metro : Le Pelletier).

Bezpłatne porady listowne dot. różnych chorób ; bezpłatne wykonywanie analizy uryny. Ekspedycja lekarstw, przyrządzonych pod ścisłą kontrolą polskiego Lekarza.

SYFILIS, lekarstwa, 30 fr. ; Lek. oczyszczające krew, 12 fr. 50 ; ZATWARDZENIE, 4 wiecezki, 12 fr. 50 ; Bezsenność nerwy, 12 fr. 50 ; GRYPA, BRONCHITE, KASZEL, 15 fr. ; Syrop wzmacniający (dzieci), 18 fr. ; ZATWARDZENIE, syrop, 15 fr. ; UPŁAWY BIAŁE, świeczki, 20 fr. ; PERYODY bolesne, zatr. 35 fr. ; EGZEMA, maść, 12 fr. 50 ; ANEMJA, osłabienie, 15 fr. ; HEMOROIDY, 25 fr. ; REUMATYZM, 16 fr. 80 ; Bóle gardła, 15 fr. ; Syrop od kaszlu, 14 fr. ; CHOROBY KOBIECE : MENSTR. NIEREGULARNA, 15 fr. ; Proszek do przepłuk. 16 fr.

POLSKIE BIURO PODRÓŻY « POLEXPRESS »

Jeneralna Reprezentacja Polskiego Biura Podróży «ORBIS»
koncesjonowanego przez Polskie Koleje Państwowe
22, Boulevard des Italiens, PARIS (IXe)

ZE STRASBURGA DO POLSKI

Specjalne pociągi pośpieszne dla wychodźców powracających do kraju
po cenach bardzo niżonych.

**DZIECI DO LAT 4-CH MAJĄ PRZEJAZD BEZPŁATNY
BILETY DO WSZYSTKICH WIĘKSZYCH MIAST, ORAZ EKSPEDYCJA
BAGAŻU BEZPOŚREDNIO**

Po wszystkie informacje dotyczące się cen biletów, godziny odjazdu,
wizowania paszportów i t. p. należy zgłaszać się bezzwłocznie do:

PARIS

METZ (Moselle)
THONVILLE
HAGONDANGE
HETTANGE GRANDE
S-te MARIE-aux-CHENES
MONT BONVILLERS (M. et M.)
HAYANGE (Moselle)
TRIEUX
JOUDREVILLE
TUQUEGNIEUX
ROULIGNY (Meuse)
PONT A MOUSSON
NILVANGE (Moselle)
ALGRANGE (Moselle)
MERLEBACH (Moselle)
CREUTZWALD-la-CROIX (Moselle)
HERSERANGE (M. et M.)
JARNY (M. et M.)
HOMECOURT (M. et M.)
ESCH-sur-ALZETTE (Luxembourg)
VITRY sur ORNE (Moselle)
MOYEUVRE GRANDE (Moselle)
VALLEROY (M. et M.)
STRASBOURG
LAON
COMPIEGNE
CHALONS s. MARNE
ORLEANS
AUXERRE
BOURGES
MOULINS
DIJON
LYON

CHATEAU - THIERRY, MONTLUÇON, RETHEL, TROYES, RODEZ, AURILLAC, TULLE, PERIGUEUX,
VALENCE, NIMES, BLOIS, AGÈN, ANGERS, CHAUMONT, NEVERS, CLERMONT - FERRAND, ALBI,
MONTAUBAN, LA ROCHE-SUR-YON, LIMOGES: Bureau de Main d'Oeuvre Agricole.

« POLEXPRESS », 22, boulevard des Italiens.

EST-OFFICE, 29, rue des Jardins (w lokalu b. Banku Przemysłow.)
KARWACKI Antoni, Cafe Polonais, 32 r. de la Tour (prez. tow. pol.)
LIBRAIRIE Universelle (Księgarnia Polska, 47, rue de la Gare).
WŁODAREK Władysław, Cafe restaurant, 214, rue Kampfen.
ĆWIKLIŃSKI, prezes tow. pol, Cite nr. 5.
AMBROZIAK, Nauczyciel i tłumacz, Cafe des Mines.
Ks. prob. Ziółkowski, 22, rue St. Helene.
OSTROWSKI Wiktor, nauczyciel i tłumacz nr. 294.
BRYCHCY Antoni, prezes tow. pol., 40, rue du Pagnis.
KOPIŃSKI — Kantyna Polska.
GORECKI Czesław, nauczyciel, tłumacz, 15, rue des Ecoles.
SZAWELSKI Konst., tłumacz, biuro fabryczne.
Tad. MATZANKE, nauczyciel, 20 rue Marechal Foch.
MATUSZAK, skład kolonialny, rue Marechal Foch.
WOZNIAK, Księgarnia Polska, 32, rue de l'Eglise.
LIBRAIRIE UNIVERSELLE rue de la Houve (naprzeciw Banku Pol.)
ZIARKO Stanisław, 120, Cite Tresson.
WARKOSIEWICZ, Kawiarnia Polska, rue des Mines.
WOZNIAK, Księgarnia Polska.
BARANOWSKI Jan, 12, rue de Hoehl.
Józef KOLASA, 34, rue de Thionville.
STOPIŃSKI, 62, rue de The.
BARANEK Józef, 104, Cite de la Mine.
Dr. POHORYLES Marc, 39, rue Vieux Marche aux Vins.
Bureau de Main d'Oeuvre Agricole du departement, 28, r. Vinchon
Bureau de Main d'Oeuvre Agricole du departement, 23, r. d'Amiens
Bureau de Main d'Oeuvre agricole du departement, 8, r. Chamorin.
Bureau de Main d'Oeuvre Agric. du departement, 33 Bd. Rocheplate
Bureau de M.-d'Oeuvre Agr. du departement 4, r. Marcelin Berthelot
Bureau de Main-d'Oeuvre Agr. du departement, 33, r. des Cordeliers.
Budeau de Main d'Oeuvre Agr. du depart. 1-bis, r. des Tanneries
Bureau de Main-d'Oeuvre Agricole du departement, route de Gray.
Bureau de Main d'Oeuvre Agr. du departement, 1, rue Bellecourt

Najbliższy pociąg ze Strasburga odchodzi 13 Października

**UWAGA: PRZED NABYCIEM BILETU SPRAWDZIĆ NALEŻY CZY POSIADANY PRZEZ
INTERESOWANEGO PASZPORT JEST WAŻNY NA WYJAZD DO POLSKI. JEŻELI PASZ-
PORT JEST PRZEDAWNIONY, INTERESOWANY WINIEN ZWRÓCIĆ SIĘ BEZZWŁO-
CZNIE DO WŁAŚCIWEGO KONSULATU POLSKIEGO, ZAZNACZAJĄC WYRAŹNIE, ŻE
MA ZAMIAR WYJECHAĆ SPECJALNYM POCIĄGIEM, ORGANIZOWANYM PRZEZ
« POLEXPRESS ».**